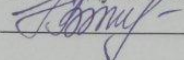

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ПЕДАГОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ПЕДАГОГІКИ ТА ПСИХОЛОГІЇ ДОШКІЛЬНОЇ ТА
ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ**

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні кафедри педагогіки та психології
дошкільної та початкової освіти
протокол від 09.09.2020 р. № 3.

в.о. заступника кафедри

(Наталія ВОРОПАЙ)

**СИЛАБУС ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ
ОК 23 ХУДОЖНЯ ПРАЦЯ ТА ОСНОВИ ДИЗАЙНУ**

Освітня програма «Дошкільна освіта» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Спеціальність 012 Дошкільна освіта

Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

Херсон 2020

Опис курсу

Назва освітньої компоненти	ОК 23 Художня праця та основи дизайну
Тип курсу	Обов'язкова компонента
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень освіти
Кількість кредитів/годин	3 кредити / 90 годин
Семестр	I семестр
Викладач	Голінська Тетяна Миколаївна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри
Посилання на сайт	http://ksuonline.kspu.edu/course/view.php?id=1175
Контактний телефон	(050) 39-606-58
Email викладача:	tgolinska71@gmail.com
Графік консультацій	Тиждень Б, вівторок, 15.00-17.00, ауд. 204 або за призначеним часом
Методи викладання	лекційні заняття, лабораторні роботи, тестові завдання, індивідуальні завдання
Форма контролю	Диференційований залік

1. Анотація до курсу. Змістовний аспект курсу пов'язаний з художньо-естетичного розвитку дітей дошкільного віку в усвідомленні здійсненого професійного вибору студентів спеціальності «Дошкільна освіта». Дисципліна вивчає навчальну дисципліну в якій є теоретичні та методичні знання в галузі художньої праці та основ дизайну про завдання, зміст, форми організації та методи навчально-виховної роботи з дітьми дошкільного віку; формування у процесі навчання професійної майстерності, організаційно-педагогічних навичок; засади роботи та шляхи творчого розвитку дітей дошкільного віку.

2. Мета та завдання курсу. Метою даного курсу є підготовка студентів спеціальності «Дошкільна освіта» до проведення занять з художньої праці в дошкільних навчальних закладах. Художня праця поєднує в собі технологію ручної та механічної обробки різних матеріалів з художньо-декоративною діяльністю. Тому успішне виконання робіт з художньої праці передбачає комплексне вирішення художньо-декоративних і конструктивно-технологічних завдань. Програма курсу включає оволодіння студентами технологією обробки різних матеріалів, способами конструювання та художньо-декоративного оформлення виробів; методикою навчання художньої праці дітей дошкільного віку.

Завдання курсу:

- засвоєння студентами технологічних прийомів обробки різних матеріалів;
- озброєння студентів необхідними практичними вміннями й навичками виготовлення та художнього оформлення виробів;
- розвиток художнього сприйняття: вміння відчувати колір, форму, усвідомлювати емоційну виразність об'єкту, здійснювати відбір засобів, що дозволяють передавати його образний зміст;
- застосування набутих знань, вмінь і навичок при виконанні творчих завдань;
- оволодіння методикою навчання художньої праці дітей дошкільного віку;
- виховання у студентів активності, самостійності, прагнення до творчості.

3. Програмні компетентності та результати навчання

Після успішного завершення дисципліни здобувач формуватиме наступні програмні компетентності та результати навчання:

Програмні компетентності	
Фахові компетентності спеціальності (ФК)	<p>ФК-2. Здатність до формування у дітей раннього і дошкільного віку первинних уявлень про предметне, природне, соціальне довкілля, властивості і відношення предметів; розвитку самосвідомості (Я дитини і його місце в довкіллі).</p> <p>ФК-4. Здатність до навчання дітей раннього і дошкільного віку суспільно визнаних морально-етичних норм і правил поведінки. Здатність до національно-патріотичного виховання дітей раннього і дошкільного віку (любов до Батьківщини, рідної мови, рідного міста, поваги до державних символів України).</p> <p>ФК-7. Здатність до формування у дітей раннього і дошкільного віку елементарних уявлень про різні види мистецтва і засоби художньої виразності (слово, звуки, фарби тощо). Здатність до формування у дітей раннього і дошкільного віку досвіду самостійної творчої діяльності у різних видах мистецтва (образотворче, музичне, театральне).</p> <p>ФК-9. Здатність до організації і керівництва ігровою (провідною), художньо-мовленнєвою і художньо-продуктивною (образотворча, музична, театральна) діяльністю дітей раннього і дошкільного віку.</p> <p>ФК-10. Здатність до індивідуального і диференційованого розвитку дітей раннього і дошкільного віку з особливими потребами відповідно до їхніх можливостей (інклюзивна освіта).</p>
Програмні результати навчання	
ПРН 1	Розуміти і визначати соціально-культурні передумови дошкільної освіти (педагогічні умови, закономірності, принципи, мету, завдання, зміст, організаційні форми, методи і засоби); знаходити типові ознаки і специфіку процесів виховання, навчання, освіти і розвитку дітей у ранньому і дошкільному віці.
ПРН 5	Встановлювати зв'язок між педагогічними впливами та досягнутими дітьми результатами; організовувати роботу з батьками та іншими суб'єктами освітнього процесу. Здійснювати суб'єкт-суб'єктну взаємодію і розвивальне міжособистісне спілкування з дітьми дошкільного віку та особистісно- і соціально зорієнтоване спілкування з батьками.
ПРН 10	Добирати оптимальні методи та ефективні форми і різноманітні засоби педагогічного впливу на дітей у процесі їхнього виховання, навчання і розвитку та в конкретних ситуаціях суб'єкт-суб'єктної взаємодії вихователя з дітьми.

4. Обсяг курсу на поточний навчальний рік

Кількість кредитів/годин	Лекції (год.)	Практичні заняття (год.)	Самостійна робота (год.)
3 кредитів / 90 годин	16	14	60

5. Ознаки курсу

Рік викладання	Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний/вибірковий
2020-2021	1	Дошкільна освіта	1	Обов'язкові компоненти освітньої програми

6. Технічне й програмне забезпечення/обладнання

Технічне оснащення освітнього процесу є достатнім для проведення аудиторних занять згідно з програмою. У розпорядженні науково-педагогічних працівників навчальні аудиторії, обладнані SMART дошками та технічними демонстраційними засобами наочності (проектори, екрани, телевізори), що дозволяють широко використовувати інтерактивні та мультимедійні засоби навчання.

Спеціально обладнані коворкінг-центр, читальна зала, наукова бібліотека. На території університету є точки бездротового доступу до мережі Інтернет.

Віртуальне навчальне середовище Moodle, Херсонський віртуальний університет, корпоративна пошта, навчально-методичні комплекси дисциплін.

Освітній процес забезпечено навчальною, методичною та науковою літературою на паперових та електронних носіях.

7. Політика курсу

- Для успішного складання підсумкового контролю з дисципліни вимагається 100% відвідування очне або дистанційне відвідування всіх лекційних занять. Пропуск понад 25% занять без поважної причини буде оцінений як FX.

Пропущені заняття (лікарняні, мобільність тощо) й невиконані завдання повинні бути відпрацьовані та надані викладачу в день консультації.

Лекційні заняття не відпрацьовуються, але знання лекційного матеріалу обов'язкове.

Пропуски практичних занять відпрацьовуються наступним чином: опрацювання теми, а також виконання практичних завдань із теми. Якщо студент пропустив (не відпрацював) більше 50% занять, він повинен скласти тести і тільки тоді буде допущений до складання заліку.

Щодо правил поведінки на заняттях: активна участь учасників освітнього процесу в обговоренні тем вивчення, диспутах тощо, виконання необхідного мінімуму навчальної роботи, відключення телефонів.

Політика виставлення балів. Вимоги викладача

Враховуються бали набрані на поточному тестуванні, самостійній роботі та бали підсумкового тестування. При цьому обов'язково враховуються присутність на заняттях та активність студента під час практичного заняття; недопустимість пропусків та запізнь на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття; списування та плагіат; несвочасне виконання поставленого завдання і т. ін.

Кожен викладач ставить студентам систему вимог та правил поведінки студентів на заняттях, доводить до їх відома методичні рекомендації щодо виконання контрольних робіт. Все це гарантує високу ефективність освітнього процесу і є обов'язковою для студентів.

Розподіл балів, що присвоюються студентам з навчальної дисципліни «Художня праця та основи дизайну», є сумою балів за виконання практичних завдань та самостійну роботу плюс

бали за додаткові завдання. Впродовж семестру студент за виконання завдань отримує – 80 балів та 20 балів за відповіді на заліку.

8. Зміст дисципліни.

Тиждень, дата, години	Тема, план, кількість годин (аудиторної та самостійної)	Форма навчального заняття	Список рекомендованих джерел (за нумерацією розділу)	Завдання практичних занять	Максимальна кількість балів
Модуль 1. Теоретико-методологічні основи художньої праці дітей дошкільного віку					
Тиждень 1 Дата ____, академічних годин	Тема 1: Організація художньої праці в дошкільному закладі (2 години) План 1. Теоретичні засади курсу. 2. Ручна (художня) праця. Функціональна мета. 3. Матеріал та обладнання для роботи на заняттях із ручної праці 4. Значення художньої праці для розвитку дитини дошкільного віку. 5. Організація художньої праці в дошкільному закладі. 6. Прийоми і методи організації художньої праці. 7. Структура занять з художньої праці».	Лекція 1	3,4,10,16	Присутність на лекції 1 бал	1 бал
	Тема 2.: Методика навчання дошкільників конструюванню з паперу та картону (2 години) План: 1. Види конструювання з паперу. 2.Методика навчання дошкільників конструюванню з паперу. 3.Техніка виконання площинних виробів з паперу. 4. Техніка виконання об'ємних виробів з паперу 5. Правила техніки безпеки на заняттях з ручної праці.	Лекція 2	3,4,8,9	Присутність на лекції 1 бал.	1 бал
Тиждень 2 дата, академічних годин	Тема 1.: Методика навчання дошкільників конструюванню з паперу та картону (2 години) План: 1. Види конструювання з паперу. 2.Методика навчання дошкільників конструюванню з паперу. 3.Техніка виконання площинних виробів з паперу.	Практичне 1	2, 7	Практичні завдання: 1.Поняття про складання паперу в гармошку та виготовлення «Сніговика» (1-3 бали). 2. Методика роботи з папером складання та	2 б. (за умови виконання кожного завдання, якість та закони виконання)

	<p>4. Техніка виконання об'ємних виробів з паперу</p> <p>5. Правила техніки безпеки на заняттях з ручної праці..</p>			<p>вирізання різних видів витинанок.</p> <p>3. Зробити та оформити на форматі А4 «Види паперу» (1-3 бали)</p> <p>4. Поняття про трафарет, шаблон, штамп.</p> <p>5. Друкування штампом і набивка через трафарет декоративних візерунків нарізних геометричних формах (прямокутній, квадратній, круглий, овальній та ін.).</p> <p>6. Виготовлення шаблону «Метелик» для виготовлення декоративної композиції.</p>	
Тиждень дата, академічних годин	<p>Тема 3.: Методика навчання дошкільників конструюванню з паперу та картону (2 години)</p> <p>План:</p> <p>1. Види конструювання з паперу.</p> <p>2.Методика навчання дошкільників конструюванню з паперу.</p> <p>3.Техніка виконання площинних виробів з паперу.</p> <p>4. Техніка виконання об'ємних виробів з паперу</p> <p>5. Правила техніки безпеки на заняттях з ручної праці.</p>	Лекція 3	3,4,10	Опитування попереднього матеріалу по 1 б.	1 бал, за умови правильних відповідей
Тиждень дата, академічних годин	<p>Тема 2.: Методика навчання дошкільників конструюванню з паперу та картону (2 години)</p> <p>План:</p> <p>1. Види конструювання з паперу.</p> <p>2.Методика навчання дошкільників конструюванню з паперу.</p> <p>3.Техніка виконання площинних виробів з паперу.</p> <p>4. Техніка виконання об'ємних виробів з паперу</p> <p>5. Правила техніки безпеки на заняттях з ручної праці.</p>	Практичне 2	3,4,10	<p>Практичні завдання:</p> <p>1. Виготовлення плетеного килимка із смужок паперу (1-3 бали).</p> <p>2. Техніка складання оригамі.</p> <p>3. Техніка скручування з газетних трубочок (1-3 б.)</p>	2 б. (за умови виконання кожного завдання, якість та закони виконання)
Тиждень дата, академічних годин	<p>Тема 4: Паперопластика в закладах дошкільної освіти. (2 години)</p> <p>План</p>	Лекція 4	3,4,5	Опитування попереднього матеріалу по 1 б.	1 бал, за умови правильних відповідей

	<p>1.Папір і картон придатні для виготовлення об'ємних виробів.</p> <p>2.Специфіка роботи з картоном. Прості об'ємні вироби із смужок паперу, квадратних, прямокутних листів.</p> <p>3.Об'ємні вироби прямокутної, циліндричної форми.</p> <p>4.Склеювання за допомогою зубчиків і прямокутних відгинів.</p> <p>5.Оформлення об'ємних виробів аплікацією з кольорового паперу.</p> <p>6.Використання об'ємних виробів як ігрового матеріалу.</p> <p>7.Методика виготовлення виробів в техніці пап'є-маше.</p>				
Тиждень дата, академічних годин	<p>Тема 3: Паперопластика в закладах дошкільної освіти. (2 години)</p> <p>План:</p> <p>1.Папір і картон придатні для виготовлення об'ємних виробів.</p> <p>2.Специфіка роботи з картоном. Прості об'ємні вироби із смужок паперу, квадратних, прямокутних листів.</p> <p>3.Об'ємні вироби прямокутної, циліндричної форми.</p> <p>4.Склеювання за допомогою зубчиків і прямокутних відгинів.</p> <p>5.Оформлення об'ємних виробів аплікацією з кольорового паперу.</p> <p>6.Використання об'ємних виробів як ігрового матеріалу.</p> <p>7.Методика виготовлення виробів в техніці пап'є-маше.</p>	Практичне3	3,4,10	<p>Практичні завдання:</p> <p>1. Декоративна композиція «Метелик на гілочці» (1-6 балів).</p> <p>2. Конструювання об'ємних виробів з природних матеріалів.</p> <p>3. Лялька з трави.</p> <p>4.Різноманітність природного матеріалу.</p> <p>5.Художнє плетіння з природного матеріалу (1-3 балів).</p>	26. (за умови виконання кожного завдання, якість та закони виконання)
Тиждень дата, академічних годин	<p>Тема: Теоретико-методологічні основи художньої праці дітей дошкільного віку (30 годин)</p> <p>План:</p> <p>1.Технологія виготовлення виробів в техніці оригамі (створити альбом-посібник).</p> <p>2. Виготовлення поробку з паперу в техніці модулі «Бичок»</p> <p>3.Виготовлення сюжетно-декоративних витинанок (дерево, вазон, квітка, силуетна витинанка рослин, силуетна витинанка натюрморт, сюжетна витинанка) (аркуш А3).</p> <p>4.Складіть композиція із засушених рослин А3 та створити поробку и овочів (на вибір студентів).</p>	Самостійна робота	1,2,3,4,5	15 балів	
Модуль 2. Дизайн – мистецтво формування естетичного середовища					
Тиждень дата, академічних годин	<p>Тема 5: Специфіка роботи з природним та викидним матеріалом (2 години)</p> <p>План</p>	Лекція 5	3,4,10	Опитування попереднього матеріалу по 1 б.	1 бал, за умови правильних відповідей

	<p>1. Методика навчання дошкільників виготовленню виробів з природного матеріалу.</p> <p>2. Техніка виконання аплікації з листя.</p> <p>3. Види конструювання з викидного матеріалу.</p> <p>4. Методика навчання дошкільників конструюванню з викидного матеріалу.</p>				
Тиждень дата, академічних годин	<p>Тема 4: Специфіка роботи з природним та викидним матеріалом (2 години)</p> <p>План</p> <p>1. Методика навчання дошкільників виготовленню виробів з природного матеріалу.</p> <p>2. Техніка виконання аплікації з листя.</p> <p>3. Види конструювання з викидного матеріалу.</p> <p>4. Методика навчання дошкільників конструюванню з викидного матеріалу.</p>	Практичне 4	3,4,50	<p>Практичне завдання:</p> <p>1. Техніка «декупаж». Виготовлення новорічної прикраси з скла у техніці «декупаж» (1-3 балів).</p> <p>2. Конструювання об'ємних виробів з втулки «Сніжинка» (3 бали).</p> <p>2. Оформлення таблиці «Квілінг» (1-3 бали).</p>	2б. (за умови виконання кожного завдання, якість та закони виконання)
Тиждень дата, академічних годин	<p>Тема 6. «Робота з тканиною та текстильними матеріалами</p> <p>План.</p> <p>1. Матеріали та інструменти, необхідні для роботи з тканиною.</p> <p>2. Матеріали та інструменти, необхідні для виготовлення м'якої іграшки.</p> <p>3. Види швів, яким навчають старших дошкільників.</p> <p>4. Методика навчання старших дошкільників пошиттю іграшки.</p> <p>6. Види швів, які використовують для вишивки в ДНЗ.</p> <p>7. Методика навчання дошкільників вишивці.</p>	Лекція 6	3,4,10	<p>Опитування попереднього матеріалу по 1 б.</p>	1 бал, за умови правильних відповідей
Тиждень дата, академічних годин	<p>Тема 5. «Робота з тканиною та текстильними матеріалами</p> <p>План.</p> <p>1. Матеріали та інструменти, необхідні для роботи з тканиною.</p> <p>2. Матеріали та інструменти, необхідні для виготовлення м'якої іграшки.</p> <p>3. Види швів, яким навчають старших дошкільників.</p> <p>4. Методика навчання старших дошкільників пошиттю іграшки.</p>	Практичне 5	3,4,10	<p>Практичні завдання:</p> <p>1. Таблиця «Види швів» (1-3 бали).</p> <p>2. Виготовлення з фетру розвивальні іграшки «Яблуко, груша, перець» (1-9 балів).</p> <p>3. Технологія виготовлення з капрону «Чеснок» (1-3 бали).</p>	2б. (за умови виконання кожного завдання, якість та закони виконання)

	6. Види швів, які використовують для вишивки в ДНЗ. 7. Методика навчання дошкільників вишивці.			Самостіна робота: зробити глечик в техніці поп'є маше (1-3 б.).	
Тиждень дата, академічних годин	Тема 7. «Робота з тканиною та текстильними матеріалами» План. 1. Матеріали та інструменти, необхідні для роботи з тканиною. 2. Матеріали та інструменти, необхідні для виготовлення м'якої іграшки. 3. Види швів, яким навчають старших дошкільників. 4. Методика навчання старших дошкільників пошиттю іграшки. 6. Види швів, які використовують для вишивки в ДНЗ. 7. Методика навчання дошкільників вишивці.	Лекція 7	2,5	Опитування попереднього матеріалу по 1 б.	1 бал, за умови правильних відповідей
Тиждень дата, академічних годин	Тема 6. «Робота з тканиною та текстильними матеріалами» План. 1. Матеріали та інструменти, необхідні для роботи з тканиною. 2. Матеріали та інструменти, необхідні для виготовлення м'якої іграшки. 3. Види швів, яким навчають старших дошкільників. 4. Методика навчання старших дошкільників пошиттю іграшки. 6. Види швів, які використовують для вишивки в ДНЗ. 7. Методика навчання дошкільників вишивці.	Практичне 6	1,2,3,5	Практичне завдання: 1. Технологія виготовлення з атласної стрічки квіти: мак, волошки та ромашку (1-9 балів). 2. Виготовлення м'яку іграшку «Тиква» (1-3 балів)	2б. (за умови виконання кожного завдання, якість та закони виконання)
Тиждень дата, академічних годин	Тема 8 «Дизайн як творча діяльність» План. 1. Передумови зародження дизайну. 2. Дизайн як творча діяльність дітей дошкільного віку. 3. Види дизайну. 4. Композиція в дизайні. 5. Дизайн і довкілля.	Лекція 8	2,3,4,5	Опитування попереднього матеріалу по 1 б.	1 бал, за умови правильних відповідей
Тиждень дата, академічних годин	Тема 7 «Дизайн як творча діяльність» План. 1. Передумови зародження	Практичне 7	2,3,5	Практичне завдання: 1. Залікова робота: - Пано «Оберіг»	2б. (за умови виконання кожного завдання, якість та закони

	дизайну. 2. Дизайн як творча діяльність дітей дошкільного віку. 3. Види дизайну. 4. Композиція в дизайні. 5. Дизайн і довкілля.			(1-10 балів). - Сундук в техніці «Пейп-арт». (1-10 балів). - Яблуко в техніці «Пейп-арт» (1-6 балів)	виконання)
Тиждень дата, академічних годин	Тема. Дизайн – мистецтво формування естетичного середовища (30 годин) План: 1. Створіть аплікацію з тканини (космос, пейзаж А3). 2. Розробіть конспект заняття на тему «Декорування виробів» (виготовлення аплікації писанки відомими техніками). 3. Виготовлення штучних квітів об'ємної форми. 4. Складіть композиція із засушених рослин А3 (на вибір студента). 5. Розробіть емблему для дітей дошкільного віку (різних вікових груп), які займаються в гуртку «Ми – народні умільці» (та емлеми різних намінацій)	Самостійна робота	1,2,3,5	20 балів	
		Диф.залік			100 балів

9. Система оцінювання та вимоги

Модуль 1. Теоретико-методологічні основи художньої праці дітей дошкільного віку (40 балів) Критерії оцінювання та бали

Модуль 2. Дизайн – мистецтво формування естетичного середовища (40 балів) Критерії оцінювання та бали

Залік (20 балів)

Критерії оцінювання відповіді на заліку (усної, творчої).

10. Список рекомендованих джерел (наскрізна нумерація)

Основні

1. Веремійчик І.М. Методика трудового навчання в початковій школі: навч. посіб. /І.М. Веремійчик .–Тернопіль: ОСО Мальва,2004. -276 с.
2. Хорунжий В.І. Практикум в навчальних майстернях з методикою трудового навчання/ В.І.Хорунжий; - Тернопіль: СМП Астон , 2003.-220 с.
3. Шумега С.С. Дизайн: навч.посіб. / С.С. Шумега.- Київ, 2004. – 215с.
4. Ботюк О. Конструювання з паперу методом оригамі./О.Ботюк. – Тернопіль:Навчальна книга, 2002.
5. Калузька Л.В. Дивокрай. Вибрані дидактико-методичні матеріали у 2-х книгах для працівників дошкільних закладів.Кн.1/Л.В.Калузька.-Тернопіль: Мандрівець, 2005. – 320 с.

Додаткові

1. Віденко Н.Д. Ялинкові прикраси./ Н.Д. Віденко. Фото. Н.Діденко. – К.: Країна мрій, 2007. – 48с. Альбом Українські костюми для ляльок. – К.:Реклама, 1982.
2. Бисер /Авт. – сост. Г.Дюміна – М.:ООО ИздательствоАстрель, 2001. – 256с.
3. Богатєєва З.А. Мотиви народних орнаментів в аплікаціях. / З.А. Богатєєв. - Москва: Просвещение, 1991.

4. Божко Л.А. Бисер. Издательство 3-е, испр. и допол./ Л.А. Божко. – М.: Мартин, 2005.- 120с. Ил. Просвещение, 1982.
5. Далекий посвіт Березині./ В. Скуратівський//ж-л Народна творчість та етнографія.- 1994.-№4.-С.61-63.
6. Божко Л.А. Изделиязбисера. Изд. 2-е, испр. и допол./ Л.А. Божко. – М: Мартин, 2007. – 216с.
7. Бутріль В. Навчати праці естетично, цікаво, творчо./ В.Бутріль – Київ: Початкова школа, 2004.
8. Воропай О. Звичаї нашого народу. Вид. в 2-х томах. К.:Оберіг,1991.
9. Гоман П.О. Заняття з ручної праці в дитячому садку./ П.О.Гоман. - К.:Рад.школа., 1982.
10. Горобець Г. Твої іграшки./ Г.Горобець – К.:Веселка, 1980.
11. Гусакова М.А. Апликация. / М.А. Гусакова.- М.:
12. Кара-Васильєва Т. Українська сорочка./ Т.Кара-Васильєва. К.:Томіріс,1994.
13. Коппалова Н.М. Гурткова робота з аплікації та орігамі./ Н.М.Коппалова – Тернопіль: Мандрівець, 2008. – 80с.
14. Корнійчук О.Д. Альбом карток з технічного моделювання./ О.Д.Корнійчук.– К.:Рад.школа, 1987.
15. Лапицька О.А. Орігамі/Фото. Ю.Кузьменка. – К.: Країна мрій, 2008. – 48с.
16. Литвінець Е.М. Українське народне мистецтво. Вишивання і нанизування: [Альбом]/ – Е.М.Литвінець.- К.:Вища школа, 2004.-335с
17. ЛуцанН.Народні мотиви в аплікаціях дітей./ Н. Луцан.- Івано-Франківськ, 1996 .
18. Людмила Репіленко. Аплікація з природного матеріалу. / Репіленко Людмила. – Тернопіль:Підручники і посібники, 2008.
19. Ляукина М.В. Бисер. /М.В.Ляукина– М.: АСТ – ПРЕСС КНИГА, 2005. – 288 с.
20. Ляукина М.В. Бисер./ М.В.Ляукина - М.: АСТ – ПРЕСС КНИГА, 1999. – 176 с.
21. Манько В. Українська народна писанка./ Віра Манько. – Львів: Свічадо, 2006.
22. Панталеєва Р.О. Художественный труд в детских садах./ Р.О. Панталеєва– М.:Просвещение, 1987.
23. Сеньків І.Відродження писанкарства в діаспорі./ І.Сеньків// ж-л Писанка-Верховина.-1993.- №3.- С.10-12.
24. Силецька І.Б. М'яка іграшка./ Силецька І.Б. – К.: СПД Країна Мрій, 2006. – 176с.
25. Сковронський В.М. Народна іграшка./ В.М. Сковронський. -Київ: Мистецтво,2001.
26. Соколова С. Азбука орігамі./ С.Соколова – К.: Країна Мрій, 2006. – 432с.
27. Стольная Е.А. Цвети и деревьяизбисера./ Е.А.Стольная.– М.:Мартин, 2006.
- 33.Тименко В.Л. Обдаровані пальчики./ В.Л. Тименко– К.: ЛТД Спалах, 1998.

Інтернет – ресурси

1. Уроки праці в ДНЗ. Режим доступу: [pedkopilka.com.ua/vospitateljam/ .../index.htm](http://pedkopilka.com.ua/vospitateljam/.../index.htm)
- 2.Гурткова робота з художньої праці. Режим доступу: www.dnz-sonechko.net.ua/ гурткова-робота
- 3.Все для дитячого садка. Режим доступу: ditsad.com.ua
- 4.Державна національна програма "Освіта" ("Україна ХХІ століття"), (затвердженавід 3 листопада 1993 р. N 896). – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/896-93>
- 5.Базовий компонент дошкільної освіти в Україні http://www.mon.gov.ua/ua/activity/education/56/690/bazovij_komponent-doshkilnoji_osviti_v_ukrajini/
<http://www.mon.gov.ua/ua>
- 6.Наукова електронна бібліотека: <http://elibrary.ru/defaultx.asp>